

CZ.1.07/2.2.00/28.0138

Modularizace manažerského a psychologického vzdělávání na Univerzitě Palackého v Olomouci cestou inovace a propojení ekonomických a psychologických studijních programů

Charakteristika studijního předmětu dle nařízení vedení FF UP					
Název studijního předmětu	<i>Matematické metody řešení problémů</i>				
Typ předmětu	<i>volitelný</i>			doporučený ročník / semestr	<i>I. r. (Mgr), ZS</i>
Rozsah studijního předmětu (kolik hodin přednášek, seminářů, cvičení)	<i>0+2+0</i>	hod. za týden	<i>2</i>	kreditů	<i>4</i>
Jiný způsob vyjádření rozsahu					
Způsob zakončení	<i>Kolokvium</i>		Forma výuky	<i>seminář</i>	
Cíle předmětu (česky/anglicky)					
<p>Svět kolem nás dokážeme popisovat srozumitelně a přitom jednoduše běžným jazykem. Jazyk je velice silným nástrojem nejen pro běžnou komunikaci, ale také pro předávání zkušeností, rad, pro společné hledání řešení různých problémů (včetně těch rozhodovacích). V rámci tohoto předmětu si ukážeme, jak je možné formálně pracovat se slovním popisem světa a problémů v něm, jak se vypořádat s neurčitostí slovního popisu problémů a jak s pomocí jazykově popsány pravidel (expertně zadaných bázi fuzzy pravidel) řešit rozhodovací úlohy či provádět dedukci. Ukážeme si, jak podpořit manažera či psychologa v procesu rozhodování, a jak mu dát do rukou nástroj pro efektivní řešení netriviálních problémů (např. otázka výběru pracovníků na základě většího počtu kvalitativních i kvantitativních kritérií, vyvozování závěrů na základě většího množství diagnostických metod založené na expertní zkušenosti).</p>					
Předpoklady (např. splnění jiného předmětu) (česky/anglicky)					
<i>Základní povědomí o množinách je výhodou.</i>					
Obsah (česky/anglicky)					
<p>Tematicky je předmět koncipován tak, aby pokryl následující oblasti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Úvod do teorie rozhodování – přínos formální teorie rozhodování, příklady použití • Racionalita rozhodovatele, teorie užitku a prospect theory, kritéria a škály z pohledu teorie rozhodování • Základní přístupy a metody v rozhodování za jistoty – příklady použití, metody stanovování vah • Vícekriteriální rozhodování, základní přístupy, metody stanovení celkového hodnocení, konsenzus • Neurčitost a nejistota v rozhodování – modely rozhodovacích situací, praktické příklady • Expertní znalost a její reprezentace (cíle, kritéria, škály, pravidla), výhody a úskalí modelů založených na expertní znalosti • Práce s neurčitostí plynoucí ze slovního popisu reality – reprezentace neurčitých množství, jazykově definovaných cílů hodnocení (fuzzy množiny a operace s nimi) • Formální reprezentace neurčitých vztahů (fuzzy relace), operace s neurčitými objekty (práce s kvalitativními proměnnými, agregace s ostatními typy proměnných, jejich začlenění do komplexnějších aplikací) 					

CZ.1.07/2.2.00/28.0138

Modularizace manažerského a psychologického vzdělávání na Univerzitě Palackého v Olomouci cestou inovace a propojení ekonomických a psychologických studijních programů

- Zápis expertní znalosti s využitím nástrojů jazykově orientovaného fuzzy modelování (jazykové proměnné, báze fuzzy pravidel)
- Dedukce v prostředí neurčitosti, využití popisu systému pomocíází jazykově popsáných pravidel
- Obohacení některých známých metod rozhodování za jistoty a rizika o fuzzy přístup, fuzzy klasifikace.

Jak prof. Lotfi A. Zadeh výstižně formuloval ve svém principu inkompatibility - s rostoucí složitostí systému klesá naše schopnost výstižně jej popsat přesnými matematickými prostředky. Přitom asi všichni budeme souhlasit, že systémy, které se snažíme modelovat v humanitních vědách jsou vysoce komplexní a složité. Je proto vhodné mít k dispozici nástroj, který nám umožní sice ne exaktní, ale zato dostatečně výstižný popis těchto systémů. Teorie fuzzy množin nám je schopná tento nástroj nabídnout. V rámci tohoto předmětu se studenti naučí pracovat se slovním popisem systémů a vztahů mezi jejich prvky a přitom dosahovat smysluplných výsledků. Pochopí, jak je možné modelovat lidské rozhodování na základě jeho slovního popisu a jak se dá formálně pracovat i s neurčitými popisy reality jako „vysoký zisk“, „dostatečně velké množství“ nebo „o něco vyšší než“.

Předmět představí studentům srozumitelnou formou moderní nástroj pro práci s expertní znalostí (a neurčitostí obsaženou v jejím slovním popisu) - teorii fuzzy množin a jazykově orientovaného fuzzy modelování. Praktickou formou je seznámí se základními pojmy fuzzy modelování, představí jim základní metody založené na těchto principech aplikovatelné v oblasti managementu i psychologie a humanitních vědách obecně.

Tento předmět vznikl díky projektu CZ.1.07/2.2.00/28.0138 Modularizace manažerského a psychologického vzdělávání na Univerzitě Palackého v Olomouci cestou inovace a propojení ekonomických a psychologických studijních programů.

Požadavky (podmínky splnění kurzu) (česky - podrobně/anglicky - stručně)

Docházka – absence max. 2x

Aktivní zapojení se na semináři.

Vypracování seminární práce - řešení rozhodovacího problému s využitím v předmětu vyučovaných metod a jeho obhajoba.

Literatura (Základní, Rozšiřující, Doporučená)

Základní:

G. Bojadziev, M. Bojadziev: *Fuzzy logic for business, finance and management*. World Scientific, Singapore, New Jersey, London, Hong Kong, 2007.

J. Fotr, J. Dědina, H. Hruřová. *Manažerské rozhodování*. Ekopress, Praha, 2003.

J. Fotr, L. Švecová, J. Dědina, H. Hruřová, J. Richter: *Manažerské rozhodování*. Ekopress, Praha, 2006.

Rozšiřující:

P. Dostál, K. Rais, Z. Sojka. *Pokročilé metody manažerského rozhodování*. Grada Publishing, Praha, 2005.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

CZ.1.07/2.2.00/28.0138

Modularizace manažerského a psychologického vzdělávání na Univerzitě Palackého v Olomouci cestou inovace a propojení ekonomických a psychologických studijních programů

P. C. Fishburn. *Utility Theory for Decision Making*. J. Willey, New York, 1970.
D. Kahneman, A. Tversky: *Choices, Values, and Frames*. Cambridge University Press, 2000.
On-line katalogy knihoven

Doporučená:

J. Talašová. *Fuzzy metody vícekriteriálního hodnocení a rozhodování*. VUP, Olomouc, 2003.
D. Kahneman: *Myšlení rychlé a pomalé*. Jan Melvil, Brno, 2012.

Časová náročnost jednotlivých aktivit

Položky:

Účast na výuce: 24

Domácí příprava: 24

Příprava na zápočet/kolokvium: 28

Samostudiu: 24

Celkem: 100

Získané způsobilosti (česky/anglicky)

(zatím jen česky, znalosti a způsobilosti podle metodiky Q-RAM)

Student po absolvování tohoto předmětu bude rozumět základním pojmům matematické teorie fuzzy množin a jazykově orientovaného modelování a bude schopen tyto pojmy využít ve svém oboru s použitím vhodného softwaru (např. FuzzME). Bude znát základní principy práce s jazykovým popisem reality (a práce s neurčitými objekty např. množstvými a cíli). Získá povědomí o metodách a postupech práce s nejasně ohraničenými pojmy (včetně metod dedukce), s nimiž se klasická kvantitativní metodologie není schopná dostatečně vypořádat. Bude tedy schopen ve své práci či výzkumu uvažovat také mimo hranice klasického kvalitativního nebo kvantitativního přístupu.

Vyučovací metody

Demonstrace

Dialogická

Projekce

Přednášení

Diskuse

Hodnotící metody

Analýza výkonu studenta

Seminární práce

Systematické pozorování studenta